

Notitia Congregationum Et Tribunalium Curiae Romanæ

Plettenberg, Hunold

Hildesii, 1693

§. 5. De ingressu in Conclave; de clausura, iisque quæ electioni præmittuntur; De qualitate eligentium, & eligendorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63032)

Chirurgus, cum uno aut duobus famulis; Unus Faber lignarius, unus Camentarius, duo Barbitonfores, cum uno aut duobus famulis, demum octo aut decem Bajuli, qui publicæ utilitati & commoditati omnium, veluti pro lignis portandis, serviant *Pius IV. cit. Const. eligendis. §. Sacrista.*

6. Hi omnes à Collegio Cardinalium non tamen ex familiâ alicujus Cardinalis, eligi debent per secreta suffragia usque ad Confessarium inclusive, & qui plura tulerint vota, ii inter conclavistas censentur, eisque salaria de publico solventur.

7. Admittuntur verò hoc tempore ut praxis docet majori numero ministrantes, quàm dicta constitutio Pii IV. prescribat, verum id necessitate ita urgente permittitur, postquam auctus est numerus Cardinalium sub Sixto V.

8. Porro nono & ultimo die exequiarum post sacrum funebre habetur oratio in laudem defuncti Pontificis, & exequiæ concluduntur.

§. 5.

De ingressu in Conclave; De Clausura; iisque quæ electioni præmittuntur; de qualitate eligentium & eligendorum.

1. Peractis exequiis, quo ordine ingrediantur Conclave Cardinales.
2. Intran Capellam Sixii IV.
3. Leguntur Bullæ Electionem conserrentes & Cardinales iuramentum deponunt.
4. Sumpto prandio, ad Capellam revertuntur, ubi iuramentum præstant primarii Officiales.
5. Admittunt ad alloquium in cellis suis Legatos & Curiales. Postea dato signo omnes, qui eo non spectant, egrediuntur.
6. Et clauditur Conclave.
7. Constituunturque Custodes ad Rotas.
8. Nec ullus externus sub gravissimis pœnis admittendus est.
9. Præter Cardinales ad Urbem accedentes.
10. Neque ulli licet literas vel Nuncium transmittere, aut recipere.
11. Si tamen literæ non sint traditæ, non incurritur pœna.
12. Electio fieri debet in Conclavi clauso.
13. Et à solis Cardinalibus; Nec ulli præsentés ab ea excluduntur.
14. Licet os illis nondum fuerit clausum vel apertum, nec insignia receperint.
15. Si plures moriantur, ad superstites, licet is unus foret, pertinet electio.
16. Ad quos pertineat electio mortuis omnibus Cardinalibus.
17. Quid actum fuerit, cum tempore Concilii vacavit Sedes.

18. Probabilius eo casu ad solos Cardinales pertinet electio.
 19. Eligi potest omnis mentis compos & fidelis qui non sit notoriè criminofus. Etiam Laicus.
 20. Et Uxoratus.
 21. Ac cæcus.
 22. Fœmina tamen in Papam eligi nequit.
 23. Ideoque fabula est, fœminam fuisse Papam.

I.

PERACTIS exequiis decimo subinde die cantatur in eadem Basilica S. Petri à Collegii Decano, vel eo impedito, ab alio Cardinali sacrum de Spiritu sancto quo finito habetur ab aliquo ad hoc constituto oratio de eligendo Pontifice; ac deinde præcedente Magistro Cæremoniæ cum cruce Papali ante musice Capellæ Pontificiæ cantantes hymnum *Veni creatur Spiritus &c.* sequuntur ordine bini ac bini Cardinales præeunt Collegii Decano, primùm Episcopi, deinde Presbyteri, postremò Diaconi cum suis cappis violaceis, & conclave ingrediuntur.

2. Quod cum intrant rectà se conferunt ad Capellam Sixti IV. ubi recitationibus quibusdam precibus ab Eminentissimo Collegii Decano, quisque Cardinalium suo confidet loco & jussis exire omnia

bus aliis à Magistris Cæremoniarum præter Secretarium sacri Collegii, & eosdem Cæremoniarum Magistros porta dictæ Capellæ occluditur.

3. Quo facto leguntur à dicto Secretario & Magistris Cæremoniarum altâ voce Bullæ Pontificiæ electionem novi Pontificis & Conclave concernentes, & post singularum lectionem jurant Cardinales se observaturos ea, quæ illis continentur.

4. His præstitis, & sermone per Decanum habito, quo eos ad Electionis negotium ritè & rectè peragendum hortatur, recipiunt se Cardinales quisque in cellulam suam, & sumpto prandio ad signum campanæ revertuntur ad Capellam Sixti, ubi tunc in manus Eminentissimi Decani juramentum deponunt: Princeps Savelli Marischallus perpetuus S. R. E. & Conclavis Custos, Governatores Burgi, & Conclavis, aliique Præfecti, qui pro custodia Rotarum electi sunt.

5. Deinde conferunt se iterum Cardinales ad cellas suas, & admittunt ad alloquium Legatos aliosque Curiales usque ad horam tertiam post solis occasum: Tunc unus è Magistris Cæremoniarum signum dat campanula, & omnes,

qui ad Conclave non spectant, egreduntur.

6. Exclufis omnibus externis ostiis, omnesque in Conclave aditus muros clauduntur, quo facto lustrant Eminentissimi Cardinales Decanus & Camerarius adhibitis facibus omnes angulos & latebras, ne quis ultra constitutum, & electum numerum inclusus maneat. Clausura hæc constituta est in Concilio Lugdunensi anno 1275.

7. Sunt præterea alii quidam Prælati & Conservatores Populi custodientes Rotas, per quas victualia, aliaque necessaria immittuntur, qui Custodes quotidie per turnum & ordinem constituti solent, ut invigilent, ne contra Apostolicas Constitutiones quicquam vel per allocutionem, vel literarum transmissionem committatur.

8. Quapropter exinde Cardinales nullo modo externos ad se venientes admittere possunt, nisi eos, qui ex consensu & voluntate præsentium Cardinalium, prohistantium, quæ ad electionis negotium pertinent, vocarentur. *cit. cap. ubi periculum §, Hoc sacro.* Si quis vero clam ipsum Conclave, & aliunde quam per ostium ingrediatur, omni honore, gradu & officio, ac beneficio ipso facto privatus.

tus existit, & tradendus est Curiaē saeculari acerrimis poenis puniendus. *Const. Gregorii XV. Aeterni.*

9. Admittuntur tamen ad Conclave Cardinales etiam post clausuram ad Urbem accedentes, quamdiu electio adhuc integra fuerit.

10. Nulli etiam externorum licet alicui Cardinalium in Conclave, aut ulli in Conclavi existenti ad eos, qui foris sunt, nuntium vel scripturam, signum notamvè mittere seu recipere, etsi non agat de S. Pontificis electione, sub poena excommunicationis ipso facto incurrendae, absolvendi facultate, praeterquam in mortis articulo, soli Pontifici reservata. *cit. cap. ubi periculum §. Hoc. sacro Pius IV. cit. Const. §. Litteras vero Bonac de elect. Pont. disp. 2. q. 4.*

11. Si vero literae missae in Conclave ad Cardinalem non pervenerint, non ligatur mittens excommunicatione. Neque ligantur illa Cardinales secretè in Conclavi inter se loquentes, aut nuntium, & literas ad se mittentes. *Bonac. l. c.*

12. Occluso Conclavi altero subinde die ad electionem proceditur, quae ex citata Constitutione Gregorii XV. alibi fieri nequit, quam in conclavi clauso, & si alibi

alibi

alibi celebratur, electio nulla est & invalida absque ulla declaratione. *Bonac. de Pont. elect. disp. 1. q. 3.*

13. Peragenda vero est à solis Cardinalibus juxta Decretum Nicolai *in c. In nomine Domini 1. dist. 23.* qui omnes in Conclavi existentes ad electionem admittuntur, nulla excommunicationis, vel suspensionis, aut interdicti obstante exceptione *Const. Greg. XV.* ut nimirum vitentur dissensiones & schismata. *Clem. Ne Romani §. Cæterum, de elect. Pius IV. cit. Constit. §. Et ne dissensiones.* Et quamvis idem Pius IV. ibidem, Sixtus V, & Gregorius XV. specialiter statuerint, ne Cardinales non Diaconi in electione Pontificis vocem habeant, illis tamen Constitutionibus derogare solent Summi Pontifices, quando Cardinales creant, & de hoc breve particulare expedire jubent teste *Jul. Lavor. to. 1. tit. 3. c. 6. n. 22.* Existentes autem extra Conclavo, quamvis in Urbe præsentés, & legitimè impediti sint, votum non habent, nec Procuratorem constituere possunt. *De Luc. Rel. Cur. Rom. disc. 3. n. 18.*

14. Ideo Cardinales recenter creati & publicati, licet insignia Cardinalatus nondum acceperint, neque os clausum, vel apertum fuerit, in electione Pontificis

ficis suffragium ferre possunt, ut peculiari Decreto statuit Pius V. die 26. Jan. 1651. apud Jul. Lavor. tom. 1. tit. 4. c. 6. num. 21. & Gregorius XV. Licet antea Eugenius IV. Const. *In eminenti* contrarium decreverit.

15. Quod si plures è vivis decedant, ad solos superstites pertinebit electio, quamvis duo tantum remanserint, quia unus poterit eligere alterum. *Sylvest. V. Excommunicatio 9. n. 2.* Imo etiamsi unus solum supersit ad illum spectabit electio. *Glos. V. omnes in Clem. Ne Romani de elect. jus enim & nomen universitatis in uno servatur. l. sicut ff. in Decurionibus.*

16. Casu vero quo omnes Cardinales vita fungerentur, dixi alibi, electionem spectare ad Concilium, & ita sentit Hostien. in *c. Licet de Elect.* quia Pontifex non solum est Urbis Romæ, sed etiam totius Ecclesiæ Pastor. Non improbabile tamen est electionem eo casu spectare ad Canonicos Lateranenses, quorum Ecclesia est, propria Sedes Pontificis & Mater omnium Ecclesiarum. Ita S. Antoninus *p. 3. summ. tit. 22. §. 2. num. 4.* Jul. Lavor. tom. 1. tit. 4. c. 6. n. 27. Barbofa *Jur. Eccl. l. 1. c. n. 75.*

17. Quæstio vero ad quem pertineat electio Pontificis, ad Cardinales, an ad
Con-

Concilium si Pontifex à Concilio legitime congregato depositus sit, agitatum fuit in Concilio Pisano, in quo cum de sede dejecti fuissent Gregorius XII. & Benedictus XIII. Cardinales auctoritate à Concilio in ipsos translata pro illo vicetantum tam ex parte propria, quam Concilii Alexandrum V. elegerunt. *Abbas in c. Licet num. 8.* Deinde pluribus hæc quæstio discussa fuit in Concilio Constantiensi, & tandem concordiaè causam statuerunt, ut Cardinales tam propria auctoritate, quam Concilii potestate Pontificem eligerent: Ita tamen ut Cardinalibus quælibet Natio sex adjungeretur cum jure suffragii & auctoritate eligendi Romanum Pontificem, & is qui ab utraque duabus partibus Cardinalium, & illorum adjunctorum electus esset, verus & legitimus Pontifex haberetur, ideoque ex quinque Nationibus: Italica, Gallica, Germanica, Hispanica & Anglica ex singulis sex, universim triginta delectati sunt, omnes sacris initiati, & in Concilio clave ingressi, quarta post ingressum die elegerunt in S Pontificem Othonem Columnam, postea Martinum V. appellatum. *Acta Concilii Azor p. 2. l. 4. c. 2. §. 13.*

18. Probabilius tamen videtur, de jure ad solos Cardinales dicto etiam casu electionem Pontificis pertinere, quia Cardinalibus absolute concessit Jus potestatem eligendi Pontificem, ubi vero jus nihil distinguit, nec nos distinguere debemus. Nec potest solum Concilium potestatem hanc Cardinalibus auferre, quia potestas hæc data est Cardinalibus auctoritate Pontificis & approbante generali Concilio ut patet *ex cap. Licet de elect. & cap. ubi periculum de elect. in 6.* Ergo sola Concilii auctoritate potestas hæc auferri illis nequit, si Pontificis non accesserit consensus, nisi justa subsit causa, ut si Cardinales quoque participes essent hæresis seu criminis, vel alia de causa suspecti forent. *Azor l. c.*

19. Quod vero ad personam eligendam attinet, generaliter quilibet mentis compos & fidelis, qui hæresis labe non sit notatus, nec tam notoriè criminosis ut scandalum daret toti mundo, est elegibilis, ideoque etiam si Laicus in Pontificem eligatur, electionem esse validam, ostendit exemplum Cœlestini V. & colligitur ex Cæremoniali Ecclesiæ Romanæ, quod formam habet ordinandi eum, qui ex Laico assumptus fuerit, idem

idem tenet *Glos. V. Non Apostolicus in c. Si quis pecunia dist. 79.* Licet enim Pontificatus Beneficium sit Ecclesiasticum, *c. 1. de maled.* potest tamen conferri Laico, intra congruum tempus promoveatur interim tamen solum habebit, quæ sunt jurisdictionis, non ea quæ sunt Ordinis *Anton. de Rosellis de potest. Imp. & Papa n. 48.*

20. Si uxoratus quoque eligatur in Summum Pontificem, valida erit electio; Si tamen id fieret absque licentia uxoris, potest ab ea revocari, ut et teneatur reddere debitum, cum hoc sit jus justitiæ, quod lædi non potuit per Pontificatum, quantumvis bona fide assumptum, eo quod uxor mortua crederetur. *Abbas in cap. constitutus n. ult. de convers. conjug. & in uxoratus num. 1. eod. Sanchez. de Matr. l. 7. disp. 38. n. 12.* Si vero uxore sciente hoc fiat, videtur illi cogi posse ad conversionem. *arg. c. Quæ uxorem 33. q. 5. Bonac. de elect. Pont. disp. 1. q. 2. n. 4.*

21. Etiam cœcum non esse incapacem promotionis ad Papatum, tradunt *Passerinus tract. de elect. Pontif. q. 30. & Parisius de resign. l. 5. q. 9. n. 45.* Nam licet DD. de capacitate cœci ad publica munera cum distinctione loquantur, in

ut cœcitas superveniens munera, vel officia jam adepta non tollat, impediatur vero ne alia de novo conferantur. At tamen electionem cœci ad Pontificatum validum esse sustinent supra citati Auctores. De Luca Rel. Rom. Cur. disc. 3. num. 22.

22. Fœmina in Papam eligi non potest, adeo quidem ut nec Christus B. Virgini MARIÆ, Matri suæ à se supra omnes mortales dilectæ Pontificatum, vel claves Ecclesiæ commiserit. cap. Nova de Pœnit. & remis. Et Hæresis jam pridem damnata est apud S. Epiphanium hæresi 49. *Posse fœminam ullam esse Sacerdotem, à potiori Pontificem.* Si enim Apostolus docere mulieri non permittat 1. Timoth. 2. v. 12. Quomodo in Ecclesia DEI tolerabitur, ut mulieris oraculo definiatur, quæ fide divina credenda, quæque rejicienda sint; Et cum idem Apostolus 1. Cor. 14. v. 34. dicat. *Mulieres in Ecclesiis taceant: non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse, sicut & lex dicit,* certe non est permittendum illis ut doceant ex cathedra, instruunt subditos in fide & moribus, eisque præsent in ritibus & functionibus Ecclesiasticis, quod proprium est Pontificis & Christi in terris Vicarii.

23. Hinc tanquam putida fabula rejicienda est, quam nonnulli præsertim Novatores, ut Magdeburgici Centuriantores *Cent. 9. c. 20. fo. Carion. lib. 3. Franciscus Junius Controv. 3. lib. c. ult.* Michael Stifelius aliique plebi obtrudunt, fuisse Romæ sceminam in Summum Pontificem electam; Totam enim fabulæ hujus molem copiose & valenter dejecerunt Onuphrius in *Platinam*, Bellarminus *l. 3. de Rom. Pontif. c. 24.* Baronius *tom. 10. Annalium.* Florimundus Remundus Georgius Scherer. Nicolaus Serarius aliique, atque etiam plures hæreticorum Viri doctissimi imposturam hanc confutarunt, ut etiam hæreticos pigeat non tam inveci hujus mendacii, quam quod putide sint convicti, inquit Possivinus in apparatu.

§. 6.

De tribus modis eligendi Pontificem, & de ejus Electione.

1. *Certa forma servanda in hac Electione à jure non est tradita.*
2. *Per Constitutiones verò Pontificias triplex est introducta.*
3. *Prima per inspirationem.*
4. *Secunda per Compromissum.*